

buiten de Kerk
s kan zijn met
s axioma, dat
erstaan is van
bestaande „al-
eloovigen”, een
druk wekt, dat
toch is dit niet
laat. Let maar
taalde woorden
de belijdenis
geeft, om
te betrekken
ut, alsof zij
zou bezitten”
te verschillen.
gehaald. Deze
de eerste
de slagzin
op dat „mys-
wij gelooven:
te bestaan
len); maar hij
door dr Dijk
an toe: „even-
Christus tot
rgaderd, tenzij
ibus) van hen,
de tweede
n de zichtbare
p (communis)
ht heeft, geen
nu weer laten
den schrijver:
meer zegt, dan
ammer, omdat
de zaak terug
oor dit oogen-
en nu weer
neening bleek
kerk.....” en
van de „ware
iteit niet
ook „even-
engeslo-
ating” (vgl.
ds gezegd is).

andere vraag
der ware
s cop sta-
dat deze vraag
de ware en val-
mitelitsvraag,
tkennen, voor-
kenmerken” en
even is.
nden, de ander

e vraag dr K.
l stelt de Con-
otae Ecclesiae
te trekken ont-
der Roomsche
16e eeuw be-
auteur is de
kt”. Deze mee-
uteur, meenen
dat een auteur,
ordingshistorie
r klem zal vol-
zijn meening
derhavige con-
gronden aan-
altijd te kee-
nnen, dat zij
zien, zicht-
vragen zich af,
te tekenen
baar noemde?
de Kerk altijd
zien kan, d.i.
te kenteekenen.
Altijd blijft het
o p m e r k t.
g i s m e b o u-
oe dit zij „een
e confessie
ven staat, zal
r) moeten zijn,
en worden: aan
nd iets „ken-
ngen kreeg om
ken mer-
aald gevaarlijk

1652, 394.
ar heet het, dat
een zaligheid”)
ering (ecclesia)
meenschap met
te gemeenschap
re vergadering
en het gebruik
daartoe de ge-
aar Joh. 10:16,

voor de handhaving der belijdenis, en de concrete toe-
passing van wat ze zegt over het aanleggen van
een hanteerbaar genoemden maatstaf.

Dit neemt intusschen niet weg, dat er ter zake van
de kerk-waardeering toch wel van „latente kenmer-
ken” der kerk gesproken is. Met blijkbaar instemming
verwees ds H. Veldkamp naar ds N. Y. van Goor. Een
blad betuigde eens instemming met volgende uitspraak
van ds van Goor: „Het is niet te ontkennen, dat bij
het Herv. Genootschap, zooals zich dat na 1816 open-
baart, de kenmerken der ware kerk gemist worden”.
Tegen bedoeld orgaan, dat voorts in de lijn van ds
van Goor verder poogde te gaan, keerde ds Veldkamp
zich; en hij publiceerde daartoe een nadere particu-
liere uitspraak van ds van Goor, aldus luidende: „Ik
heb bedoeld, dat door de organisatie van 1816 de
kenmerken niet aanden dag kunnen
treden; ze zijn latent” (vgl. de Ref. van
26 Febr. 1937). Ds Veldkamp voegde daaraan toe:
„hiermee erkent dus ds v. Goor zonneklaar, dat ook
de Ned. Herv. Kerk kenmerken der ware kerk bezit,
welke echter latent (verborgen) zijn en schuil gaan
achter de organisatie”.

Dat nu hiertegen in de pers aanstonds bezwaar rees,
laat zich verstaan. De „organisatie” is juist de ver-
hinderende van het gehoorzaam-zijn, dat ken-
merk der kerk is; en wie haar aanvaardt, en geen
„art. 31 K.O.” meer kent, of erkent, doet dus mee in
die verhoedingsdaad. M.a.w. de gehoorzaamheid gaat
ontbreken; de kenmerken zijn niet meer „latent”.
want hetgeen men „kennen” moet, is niet meer aan-
wezig in het instituut als zoodanig. Maar hoe dit zij,
niemand zal loochenen, dat als zoodanig gemelde uit-
lating van ds N. Y. v. Goor en van ds H. Veldkamp
voor het hier gestelde vraagpunt haar betekenis
heeft. Er wordt blijkbaar ruimte gemaakt voor de
these van „latente kenmerken”. Dat deze
these een ware revolutie zou kunnen brengen in elke
zelfbeproevingeleer, zal meer dan één genield zijn om-
middellijk te gelooven. Dat ze evenwel ook in betrek-
king tot de onderscheiding tusschen ware en valsche
kerk aanvaard wordt, heeft consequenties voor het al
verder divergeeren der meeningen; in dien toch de
kenmerken der ware kerk latent kunnen zijn, dan
die der valsche ook. Wát valt er dan nog
te kennen? De vraag, hoe de confessie in haar des-
betreffende uitlatingen zou saam te vatten zijn, krijgt
daarmee actueel belang. Evenals de vraag, of we daar-
in inzake het onderhavige vraagstuk wel z u i v e r
s c h r i f t u u r l i j k e t e r m e n o p k u n n e n
n e m e n. „De Heraut” (2092), gelijk door dr Dijk (60)
geciteerd, ontkent dit, en dr Dijk betuigt er zijn in-
stemming mee: z i. „m a g n i e t v e r g e t e n
w o r d e n, d a t, z o o a l s „D e H e r a u t” t e-
r e c h t h e e f t o p g e m e r k t, d e S c h r i f t
t e w e i n i g p o s i t i e v e g e g e v e n s o v e r
d e v a l s c h e K e r k b i e d t, o m z u i v e r
s c h r i f t u u r l i j k e t e r m e n o p t e n e m e n”.

Ook deze uitspraak ontleden we verder niet. We
zeggen thans alleen: voor wie dilemma'sch denkt
(herhaaldelijk zullen wij daarvan voorbeelden ont-
moeten) komt dus de vraag zoo te staan: kunnen
wij dan wel z u i v e r s c h r i f t u u r l i j k e
t e r m e n o v e r d e w a r e k e r k o p n e m e n?
Zijn de termen der confessie dienaangaande
zuiver schriftuurlijk? Men bedenke, dat voor degenen,
die de pluriformiteit opvatten niet als een „ethisch”
doch als een „a l e t h e i s c h” begrip (verslag refe-
raat — dr A. G. Honig, alg. verg. v. pred. 1916), de
kwestie van het al-of-niet-latent-kunnen-zijn der ken-
merken, benevens de andere mogelijkheid dan wel on-
mogelijkheid van „zuiver schriftuurlijke termen”, be-
paald brandende kwesties worden; hetgeen dan de
divergentie der meeningen nog sterker accentueert.

Voor ieder, die tot nu toe onze opmerkingen volgde,
zal dus duidelijk zijn, dat binnen den kring der aange-
haalde auteurs in die periode doodgewoon geen sprake
kan zijn van zoo iets als een definitie der „pluri-
formiteit”. Bij zoóveel wetenschappelijke onzeker-
heid omtrent de met de „pluriformiteit” samen-
h a n g e n d e v r a g e n, is een min of meer vaste defi-
nitie als gemeengoed dergenen, die als een kat om
de heete pap zich bewegen, bij zulken stand van zaken
gladweg onmogelijk. De één omschrijft dan ook „de”
pluriformiteit alzoo, de ander aldus. Kortom, er is in
betrekking tot „de pluriformiteit”
geen sprake van gangbare leerin-
gen. Zoolang althans „leeringen” niet maar losse op-
merkingen, doch werkelijk leeringen zijn, sluiten-
de beschouwingen, althans voor wat de eerste en da-
delijk voor de hand liggende kernvragen betreft, zal
de veelheid der opinies juist omtrent de kernvra-
gen reeds onmiddellijk moeten doen besluiten tot de
ontstentenis van gangbare leeringen omtrent 't pro-
bleem, ten aanzien waarvan de kernvragen gesteld zijn.

Men kan, meenen we, onze bewering van zoeven
alleen dan logenstraffen, als men aantoon, of, dat
wat wij voor divergeerende uitspraken houden, zulks
geenszins zijn (wat wij van niemand verwachten), of,
dat de door ons als „kernvragen” aangediende kwes-
ties geen „kernvragen” zijn, doch kwesties van geheel
ondergeschikte betekenis voor het „pluriformiteits-
probleem”. Maar ook op dit punt verwachten wij geen
tegenspraak, althans niet voor het geheel der door
ons opgeworpen vragen.

K. S.

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Bekeering van Sadduceën per film

Er loopen in onze christelijke samenleving heel wat
meer Sadduceën rond dan ge denkt: menschen „die
zeggen, dat er geen opstanding is, noch engel, noch
geest” (Hand. 23:8). Ze loopen vandaag rond, niet
alleen als vrijzinnigen, maar ook onder de rechtzin-
nigen. Met dit verschil, dat de eersten het zeggen, de
laatsten zeggen het niet, niet duidelijk tenminste. En
er zijn er altoos velen, die van een activiteit van en-
gelen „die gediensstige geesten, uitgezonden tot dienst
dergenen, die beërven zullen de zaligheid” (Hebr. 1
vs 14), praktisch niets gelooven. Ze zouden in een
rechtzinnige „kerk” het bestaan van de engelen niet
graag loochenen; maar dat de HEERE vandaag nog
zijn engelen tot dienst aan Zijn volk uitzendt, daarvan
gelooven ze niets. Dat er een engelenwacht is, dat re-
serveeren ze hoogstens voor kindergebedjes of ge vindt:
het in poëtische bloemzettingen onder het motto „Ara-
bische beelddespraak”. Inderdaad, Mohamedanen, „die
arme heidenen”, zijn soms minder diep gezonken dan
het asfaltchristendom ten onzent.

Treffend juist teekende „De Nieuwe Haagsche Cour-
rant” van 21 Februari j.l. de situatie: „Wij zijn ge-
neigd de activiteit van deze gewillige geesten al te
veel te verschuiven naar het historisch terrein waar-
in de bijbel (hen?) laat optreden”.

Men zou er aan willen toevoegen: en niet alleen de
activiteit der engelen! Voor het hedendaagsche chris-
tendom is héél de bijbel vaak niet meer dan een his-
torisch boek. Aan het besef, dat de levende God daar
heden ten dage nog Zijn levend en krachtig Woord
sprekt, is men ontzonken: „De HEERE doet geen
goed en de HEERE doet geen kwaad”.

In deze praktisch delatistische houding t.a.v. de en-
gelen speelt de N.H.C. echter op de mogelijkheid van
een kentering.

Om te beginnen heeft Arjen Miedema in zijn boek
„Gesprekken met Gabriël” — we citeren het blad —:
„laten zien, dat de engelen ook in onze moderne ver-
houdingen een rol spelen, omdat sokophouders en
vloerkleeden, die Gods kinderen noodig hebben, niet
buiten de Goddelijke bemoeienis omgaan”.

Dat heeft Arjen Miedema „laten zien”.

Als we het goed begrijpen is dus de Canon uitge-
breid.

Maar de N. H. Crt. weet nog treffelijker dingen te
verhalen.

Er is een mogelijkheid, de moderne Sadduceën te
bekeeren per film!

In de Haagsche Cefa (dat is, lezer, de Christelijke
film-actie) draaide een rolprent: „The bishop's wife”,
waarin Cary Grant de rol speelt van engel, naar de
aarde gezonden, om den Anglicaanschen bisschop (Da-
vid Niven) en zijn vrouw (Loretta Young) te helpen
bij groote moeilijkheden. U moet weten: die bisschop
gaat een kathedraal bouwen. En deze man gaat zoo
in dien bouw op „dat de gewone dingen van het leven,

GEEN SCHULDBELIJDENIS.

Toen de zes die volledig overstag gegaan waren,
aan de synode der gebonden kerken werden gepresen-
teerd, informeerden een paar leden naar de schuld-
belijdenis van hen, die zoo vaardig hun rolke
hadden omgekeerd. Want daarover was nog niets ge-
rapporteerd.

Malle vraag. Stel je voor. Daar stonden menschen,
die zich volgens de synode hadden schuldig gemaakt
aan openbare scheurmaking. Bovendien hadden som-
migen van hen fel en heftig bestreden wat volgens
de synode „Goddelijke waarheid” was. Feitelijk had-
den die zich ook op den hals gehaald het vonnis van
ketterij. Volgens de K.O., art. 80 grove zonden,
aldus sinds 1578 geredigeerd in verband met 't voor-
stel van de Waalsche synode van 1577, die de uit-
drukking „openbare zonde” Emden 1571 vervangen
wilde zien door „crimes énormes”. Die grove zonden
zijn dus bovenmatig groot, enorm, ontzettend, afschu-
welijk. Art. 80 acht nu ketterij en openbare scheur-
making te behooren tot de voornaamste van
deze grove zonden, ja noemt ze zelfs in de eerste
plaats. Verbeeld je, dat nu een vergadering, die
zich noemt de synode van de Gereformeerde Kerken
zooiets over z'n kant zou geven. Te zot om van te
praten.

Maar toen bleek, dat het ongeloofelijke
inderdaad was geschied. Van schuld-
belijdenis was geen sprake geweest. En dat behoef-
de ook niet, zei men. Heelemaal niet noodig. Alles
was in orde. Niet over praten. Want volgens den
ingenieuzen inval van een der synodeleden was de
b e r e i d h e i d o m s a m e n t e s p r e k e n
r e e d s e e n s c h u l d b e l i j d e n i s. Juist, zei
de synode. Goed gezien. Zoo is het. En men liet de
heele zaak blauw blauw. Men haalde zonder meer een
stropje door de rekening. En de lastige kwestie (want
denk je toch in, dat deze eerste kerk-deserteurs eens
„neen!” zeiden en rechtsomkeert maakten, dan kwam
er van 't smaldeel ook niets terecht) liep zoo op be-

de omgang tusschen de leden van het bisschoppelijk
gezin er onder lijden gaan”. En in die moeilijkheden
komt een engel te hulp. „Er zijn in deze bijzondere film
vaak ontroerende momenten”. Ja, ja, als het tegen-
woordig maar „ontroert”. Net als in de 18e eeuw, den
huil- en prukentijd van Rhijnvis Feith e.a.

„Ontroerend” is bijvoorbeeld „de manier, waarop
de engel het eenigszins verwaarloosde dochtertje uit
het bisschoppelijk gezin het verhaal van den Goeden
Herder vertelt”. Je moet ze maar proeven. Vader is
zoo druk voor de kerk, dat hij zijn gezin verwaarloost.
En nu komt een engel het arme kind vertellen van
den Goeden Herder, met wien vergeleken vader na-
tuurlijk een „kwaad herder” is. Omdat vader het zoo
druk heeft. Nooit thuis bij de five o'clock tea!

De N. H. Crt. heeft ook nog wel critiek: „Er zijn
scènes, waarnaar met zeer veel oordeel des onder-
scheids moet gekeken worden, omdat het de vraag is,
of de regisseur daar de grenzen, die bij een engelfiguur
immer om eerbiediging vragen (hij werkt uitsluitend
in opdracht van een heilig Superieur), in het oog ge-
houden heeft”. Men zou zoo vragen waar het bioscoop-
publiek, ook het Christelijke, dat blijkens de N. H. Crt
zoo over de engelenwereld niet meer de rechte ken-
nis heeft, dat oordeel des onderscheids vandaan moet
halen? En Wien bedoelt het blad met den „Heiligen
Superieur” der engelen? Durft het zoo te spreken
over den HEERE onzen God? Of voelt het blad, dat
het Hem, Zijn Heiligen Naam, in het verband met deze
rolprenterij maar liever niet noemen moet?

Maar afgedacht van de critiek besluit het blad:
„Niettemin, een film met een geweldige boodschap.
Dat zij in de gewone bioscooptheaters draait, is be-
langrijk, dat de Cefa haar vertoont roept tot bezin-
ning en voorzichtigheid. Want de film heeft gelijk, als
zij zegt, dat de engelen onder ons zijn. Zij kijken mee,
in de Cefa en in elke bioscoop. En voor de heiligheid
van hun Superieur staan zij”.

Dat deze film in gewone bioscopen draait, achten
wij funest. Want op deze manier worden de menschen
van de wereld maar weer eens krom en verdraaid in-
gelicht over „de kerk” en over dominee's die „hun
gezin verwaarloosen”. Zijn kamerleden en ministers
en zakenmenschen iederen avond thuis? En menschen
van de film en dagbladmenschen?

En wat bedoelt die opmerking, dat de engelen mee-
kijken in alle bioscopen? Waar haalt de N. H. Crt.
die wijsheid vandaan?

En liever dan een opmerking te lezen over engelen,
die volgens dit kristelijke blad „staan voor de heilig-
heid van hun Superieur” (sic) ware het ons, als de
redacties van onze vaderlandsche „christelijke bladen”
eens luisterden naar de aanbidding dezer heilige gees-
ten: „Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heir-
scharen” en hun bladen vulden met biddend begeeren:
„De gansche aarde worde van Zijn heerlijkheid vol”.

Dit is vergif.

En dan zijn er in de buurt van Den Haag ook nog
menschen, die zenuwachtig worden, als er in de proek
maar met één vinger naar bladen als de N. H. Crt
gewezen wordt!

D. E. C.

Naar het Diensthuis teruggekeerd (V slot)

vredigende wijze (alle stemmen vóór het Commissie-
voorstel) af. Zelfs zonder sissers. Ziezoo, nu weet
men het voor 't vervolg in de gebonden kerken. Wie
zich daar voortaan aan de ergste misdaden schuldig
maakt, zich aan het vermaan van den kerkeraad ont-
trekt en de kerk den rug toekent, maar later weer
„bereid is om te komen spreken”, die behoeft geen
schuldbelijdenis af te leggen: de bereidheid om te
praten is al schuldbelijdenis genoeg.

GODS NORMEN.

Zoo brutaal is het door de synode der gebonden
kerken nog niet vertoond. In één woord slecht is
het, dat men de kerken bindt aan menschelijke von-
den, en hen, die zich houden aan Schrift en Belijdenis
uitwerpt en vervolgt. Dat men zegt, Goddelijke waar-
heid af te kondigen, maar degenen die haar verwer-
pen, uitstoot niet wegens opstand tegen God, maar
tegen de synode, tegen menschen. Dat men zijn eigen
wetten verandert en niettemin de vonnissen krachtens
de oude wetten handhaaft. Dat men zelf zoekt
om samenspreking, maar weigert in het licht te wan-
delen, weigert open en rond uit te spreken of men de
schrikkelijke bindingen en vonnissen handhaaft ja of
neen — en dan de schuld afwentelt op ons: zij willen
geen toenadering.

Maar wat nu gebeurd is.....

Het is toch klaarder dan de dag, dat of de syno-
doctratie gelijk had met haar bindingen, schorsingen,
weringen, afzettingen, of de vrijmaking. Tusschen haar
en ons lag niet 't verschil om een bagatel, maar tusschen
de gebonden en vrijgemaakte kerken lag de Naam
des Heeren. De synode zei: wij spreken recht in
den Naam des Heeren, want wat wij handhaven is de
Goddelijke waarheid. Daarom voor deze muiers geen
avondmaal, geen ambt, geen dienst des Woords. Bidt
voor hun bekeering, o kerken! — Ons antwoord was:
wij kunnen niet, want wij mogen niet. Gods
Woord verbiedt het ons, daarom, in den Naam des
Heeren, neen!

Tusschen hen en ons lag dus de Naam, het Woord.